

Handlingsoffentligheten i EU:s institutioner, m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2001/02:110 med redogörelse för arbetet inför och under det svenska ordförandeskapet i EU första halvåret 2001 med handlingsoffentlighet i EU:s institutioner. Därutöver behandlas motioner om öppenheten i EU och om andra frågor med anknytning till EU. Dessa motioner avser

- frågor om riksdagen, bl.a. maktrelationen mellan riksdagen och EU:s institutioner,
- Europaparlamentet,
- EU-partier och beskattningen av ledamotsersättningen,
- den öppna samordningsmetoden,
- villkoren för kandidatländerna,
- fördelning av kampanjpengar,
- föreskrifterna om sommartid.

Utskottet, som anser att den nämnda förordningen och de följdändringar som institutionerna beslutat utgör en god grund för fortsatt arbete att vidga öppenheten inom unionen, föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna. Utskottet avstyrker samtliga motioner.

Fem reservationer (v, fp, mp) och ett särskilt yttrande har avgivits.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	6
Utskottets överväganden	7
Öppenheten inom EU	7
Skrivelsen	7
Motioner	9
Bakgrund	10
Offentlighetsprincipen	10
Kostnaden för att få tillgång till handlingar	10
Utskottets ställningstagande	11
Frågor som inte avser öppenheten	12
Frågor om riksdagen.....	12
Motioner	12
Utskottets ställningstagande	12
Europaparlamentet.....	14
Valdeltagande	14
Motion	14
Bakgrund	14
Utskottets ställningstagande	15
Rösträtt	15
Motion	15
Utskottets ställningstagande	17
Europaparlamentets verksamhetsort m.m.	17
Motioner	17
Bakgrund	18
Utskottets ställningstagande	19
EU-partier och beskattningen av ledamöternas ersättning.....	19
Motion	19
Bakgrund	20
Utskottets ställningstagande	21
Utvärdering av den öppna samordningsmetoden.....	21
Motion	21
Bakgrund	22
Utskottets ställningstagande	25
Villkor för kandidatländerna.....	25
Motion	25
Utskottets ställningstagande	26
Kampanjpengar.....	26

Motioner.....	26
Bakgrund.....	27
Medel till riksdagspartierna.....	27
EU 2004-kommittén.....	27
Tidigare riksdagsuttalanden om kampanjmedel vid folkomröstning.....	27
Utskottets ställningstagande.....	28
Sommartid.....	28
Motioner.....	28
Bakgrund.....	28
Utskottets ställningstagande.....	29
Reservationer.....	30
1. Utredning om maktrelationer (punkt 3).....	30
2. Deltagande i riksdagsdebatter (punkt 4).....	30
3. Europeiska partier (punkt 9).....	31
4. Villkor för kandidatländerna (punkt 12).....	31
5. Kampanjpengar (punkt 13).....	31
Särskilt yttrande.....	33
Utredning om maktrelationer (punkt 3) och utvärdering av den öppna samordningsmetoden (punkt 11).....	33
Bilaga Förteckning över behandlade förslag.....	34
Skrivelsen.....	34
Motioner.....	34

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens skrivelse

Riksdagen lägger regeringens skrivelse 2001/02:110 till handlingarna.

2. Offentlighetsprincipen i EU:s institutioner

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:K86 yrkande 11, 2001/02:U301 yrkande 1 och 2001/02:U302 yrkande 16.

3. Utredning om maktrelationer

Riksdagen avslår motion 2001/02:K427 yrkande 1.

Reservation 1 (v, mp)

4. Deltagande i riksdagsdebatter

Riksdagen avslår motion 2001/02:K62 yrkande 6 i denna del.

Reservation 2 (fp)

5. Valdeltagande

Riksdagen avslår motion 2000/01:U510 yrkande 11.

6. Rösträttsreglerna i andra länder

Riksdagen avslår motion 2000/01:K383.

7. Europaparlamentets verksamhetsort

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:K219, 2000/01:K398 yrkande 6, 2000/01:U510 yrkande 13, 2001/02:K426 yrkande 4 och 2001/02:U301 yrkande 16.

8. Energianvändning

Riksdagen avslår motion 2001/02:K426 yrkande 30.

9. Europeiska partier

Riksdagen avslår motion 2001/02:K257 yrkande 1.

Reservation 3 (v, mp)

10. Beskattning av Europaparlamentets ledamöter

Riksdagen avslår motion 2001/02:K257 yrkande 2.

11. Utvärdering av den öppna samordningsmetoden

Riksdagen avslår motion 2001/02:K427 yrkande 3.

12. Villkor för kandidatländerna

Riksdagen avslår motion 2001/02:K88 yrkande 10.

Reservation 4 (mp)

13. Kampanjpengar

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:K2 yrkande 2 och 2001/02:K400 yrkandena 1 och 2.

Reservation 5 (mp)

14. Sommartid

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:K280 och 2001/02:K311.

Stockholm den 21 maj 2002

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Mats Berglind (s), Lars Hjertén (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Kenth Högström (s), Mats Einarsson (v), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Helena Bargholtz (fp) och Sven Bergström (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen har till riksdagen överlämnat en skrivelse (skr. 2001/02:110) med redogörelse för arbetet inför och under det svenska ordförandeskapet i EU första halvåret 2001 med handlingsoffentlighet i EU:s institutioner.

Skrivelsen har inte föranlett någon motion. Motioner om öppenheten i EU har emellertid väckts under den allmänna motionstiden hösten 2001 och med anledning av regeringens skrivelse (skr. 2001/02:115) EU:s framtidsfrågor. Motionerna behandlas i detta betänkande.

I detta betänkande behandlas också andra motioner som har väckts under allmän motionstid eller med anledning av skrivelsen om EU:s framtidsfrågor eller någon proposition. Motionerna avser EU:s institutioner, särskilda frågor om Europaparlamentet samt kampanjpengar.

Det kan noteras att utskottet tillsammans med skrivelsen om EU:s framtidsfrågor överlämnat ett stort antal motionsyrkanden som rör bl.a. fördragsfrågor, kompetensfördelning, beslutsformerna inom EU, EU:s förhållande till Europakonventionen och arbetet inom det s.k. konventet till ett sammansatt konstitutions- och utrikesutskott.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för arbetet inför och under det svenska ordförandeskapet i EU första halvåret 2001 med handlingsoffentlighet i EU:s institutioner.

Utskottets överväganden

Öppenheten inom EU

Utskottets förslag i korthet

Utskottet konstaterar att den svenska inställningen till offentlighetsprincipen präglas av stor enighet och att enigheten gäller såväl betydelsen av att principen i så stor utsträckning som möjligt genomförs inom EU-institutionerna som värnandet av principens giltighet för och fulla tillämpning av svenska myndigheter.

Utskottet föreslår att regeringens skrivelse 2001/02:110 läggs till handlingarna och anser att den under det svenska ordförandeskapet antagna förordningen om handlingsoffentlighet inom EU utgör en god grund för fortsatt arbete att vidga öppenheten inom unionen. Utskottet noterar att ett fortsatt sådant arbete är regeringens avsikt och anser därmed att något tillkännagivande med anledning av föreliggande motioner inte behövs. Motionerna avstyrks därför.

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen ingående för arbetet inför och under det svenska ordförandeskapet i EU första halvåret 2001 med handlingsoffentlighet i EU:s institutioner. Förhandlingarna om den förordning om handlingsoffentlighet i Europaparlamentet, rådet och kommissionen som antogs under det svenska ordförandeskapet redovisas. Vidare lämnas en historisk bakgrund och redovisas förutsättningarna för förhandlingarna samt resultatet av dem. Som ett betydelsefullt bidrag till diskussionen nämns den resolution om öppenhet inom EU som antogs av Europaparlamentet i januari 1999 (A4-0476/98) och som föregicks av ett betänkande som utarbetats av den svenska parlamentsledamoten Maj-Lis Lööv.

Skrivelsen innehåller en beskrivning av de offentlighetsregler som gäller för EU:s institutioner.

Bland annat hänvisas till att det genom Amsterdamfördraget dels infördes en allmän öppenhetsprincip (artikel 1 andra stycket i EU-fördraget), dels en grundläggande bestämmelse om handlingsoffentlighet i Europaparlamentet, rådet och kommissionen (artikel 255 i EG-fördraget, artiklarna 28 och 41 i EU-fördraget). I EG-fördraget föreskrevs vidare att allmänna principer för och begränsningar i rätten att ta del av institutionernas handlingar skulle fastställas av Europaparlamentet och rådet i en rättsakt som skulle gälla för alla tre institutionerna. Rättsakten skulle vara antagen inom två år efter Amsterdamfördragets ikraftträdande, dvs. före den 1 maj 2001.

Rättsakten antogs i form av en förordning den 28 maj 2001. Regeringen framhåller att den innebär ett stort steg på vägen mot ökad öppenhet i EU:s institutioner men inte innebär att Sveriges ansträngningar för ökad offentlig-

het i institutionerna därmed kan upphöra. Sverige kommer enligt regeringen att fortsätta arbeta för att ytterligare förbättra regler och praxis när det gäller offentlighet inom unionen. Det skall ske genom att tillämpningen av det nya regelverket bevakas i olika fora och att Sverige arbetar aktivt inför och under den revidering av förordningen som eventuellt kommer att ske 2004. Sverige kommer också att aktivt verka för att yttrandefriheten för institutionernas tjänstemän förbättras.

Sammanfattningsvis anges i skrivelsen att förordningen (EGT L 145/43, 31.5.2001) innebär att allmänna principer och villkor för handlingsoffentlighet har fastställts i enlighet med vad som föreskrivs i Amsterdamfördraget. Därefter har särskilda bestämmelser om varje institutions handlingar utarbetats i respektive institutions arbetsordning. Genom dessa nya bestämmelser upphävdes de förutvarande reglerna på arbetsordningsnivå om handlingsoffentlighet i Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

Till de mest positiva delarna hör enligt regeringen att

- alla handlingar hos en institution omfattas av de nya reglerna, såväl sådana som upprättats av en institution som sådana som kommit in dit,
- institutionerna måste upprätta offentliga register över sina handlingar,
- listan över sekretessundantag är uttömmande,
- det införts en skyldighet att lämna ut delar av handlingar som i övrigt är hemliga.

”Känsliga” handlingar, dvs. handlingar på främst det försvars- eller säkerhetspolitiska området klassificerade på visst sätt enligt rådets säkerhetsföreskrifter, omfattas av särskilda regler i förordningen. De innebär bl.a. att om en sådan handling lämnats in till en institution krävs samtycke från den som handlingen härrör från för att handlingen skall få lämnas ut från eller registreras hos institutionen. Medlemsstaterna har givits särskilda privilegier när det gäller handlingar som härrör från dem. En medlemsstat får begära att institutionen inte skall lämna ut en sådan handling utan dess medgivande.

Förordningen trädde i kraft den 3 december 2001, vilket innebar att de ditintills gällande bestämmelserna på arbetsordningsnivå om handlingsoffentlighet för Europaparlamentet, rådet och kommissionen samtidigt upphörde att gälla. Till dess skulle nödvändiga följdändringar genomföras i respektive institutions arbetsordning. För rådets del antogs dessa genom rådets beslut 2001/840/EG av den 29 november 2001 om ändring av rådets arbetsordning. Rådet hade dessförinnan antagit ett beslut om publicering av vissa rådshandlingar på Internet (rådets beslut 2001/320/EG av den 9 april 2001 om tillgängliggörande för allmänheten av vissa kategorier av rådets handlingar, EGT L 111, 20.4.2001, s. 29). Detta beslut införlivades senare med följdändringarna i rådets arbetsordning.

Europaparlamentet antog sina följdändringar genom presidiets beslut 2001/C 374/01 utfärdat den 28 november 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets handlingar. Därefter följde kommissionen genom ett

beslut av den 5 december 2001 om ändring av dess arbetsordning (2001/937/EG, EKSG, Euratom).

Genom Amsterdamfördraget gjordes också vissa tillägg avseende rådets arbetsordning. I artikel 207.3 i EG-fördraget infördes en föreskrift om att rådet i arbetsordningen skall fastställa de fall där det anses handla i egenskap av lagstiftare i syfte att medge större tillgång till handlingar i dessa fall samtidigt som effektiviteten i beslutsprocessen bevaras. Rådet skall alltid offentliggöra omröstningsresultaten, röstmotiveringarna och uttalandena i protokollet, när rådet handlar i egenskap av lagstiftare.

Regeringskonferensen inför Amsterdamfördraget beslöt också att förbättra informationen till allmänheten om samarbetet i rättsliga och inrikes frågor. Enligt en till slutakten fogad gemensam förklaring (nr 9) skall initiativ till åtgärder från medlemsstaterna och kommissionen samt rättsakter som rådet antar inom detta samarbetsområde offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning i enlighet med vad som anges i rådets respektive kommissionens arbetsordning.

Motioner

I *motion 2001/02:U301 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 1* begärs ett tillkännagivande för regeringen om att fortsätta att förbättra öppenheten i EU:s institutioner. Motionärerna anser att strävan bör vara att införa en offentlighetsprincip av den modell som används i Skandinavien med öppenhet som regel och sekretess som undantag och med garanterad meddelarfrihet. Vidare bör Sverige på det nationella planet upprätthålla sin hittillsvarande tolkning av offentlighetsprincipen. Svensk hantering av EU-dokument skall följa svenska lagar och rättspraxis när det gäller offentligheten, oavsett hur en handling klassats av ett EU-organ. Om unionsorganen bestrider vår rätt att tillämpa offentlighetsprincipen, skall vi ta strid i EG-domstolen. Öppenhet ses av motionärerna som den mest effektiva åtgärden mot korruption och oegentligheter.

Liknande synpunkter förs fram i *motion 2001/02:K86 av Karl-Göran Biörsmark m.fl. (fp) yrkande 11*, där motionärerna begär ett tillkännagivande för regeringen om ytterligare öppenhetsfrämjande åtgärder.

De nu nämnda motionerna innehåller även yrkanden om förhandlingsofentlighet vid sammanträden i ministerrådet, när rådet uppträder som lagstiftare. Dessa yrkanden har överlämnats för beredning tillsammans med regeringens skrivelse (skr. 2001/02:115) EU:s framtidsfrågor i ett sammansatt konstitutions- och utrikesutskott. Yrkandena behandlas således i betänkande 2001/02:KUU2.

I *motion 2001/02:U302 av Agne Hansson m.fl. (c) yrkande 16* begärs ett tillkännagivande för regeringen om allmänhetens rätt till avgiftsfri tillgång till handlingar hos EU-institutionerna. Motionärerna anser att denna rätt bör utvecklas som ett led i en ytterligare förstärkt insyn.

Bakgrund

Offentlighetsprincipen

Konstitutionsutskottet avgav hösten 2000 ett yttrande till EU-nämnden över det förslag till förordning om allmänhetens tillgång till institutionernas handlingar som kommissionen lagt fram (yttr. 2000/01:KU3y). Utskottet redogjorde i yttrandet för den svenska offentlighetsprincipen och för riksdagens uttalanden i ämnet inför och under det svenska medlemskapet i EU. Här hänvisas till denna redogörelse.

I yttrandet framhöll utskottet att offentlighetsprincipen är den grundsats enligt vilken samhällsorganens verksamhet skall bedrivas under allmän insyn och kontroll och att, för att principen skall kunna anses råda, den offentliga verksamheten måste ligga öppen för medborgarna på ett sådant sätt att de – vanligen genom massmedierna – kan hämta in upplysningar i skilda angelägenheter efter eget val, oberoende av myndigheternas informationsgivning, dvs. det räcker inte med att myndigheterna lämnar medborgarna en vidsträckt information om sitt arbete.

I regeringens skrivelse 2001/02:115 EU:s framtidsfrågor framhåller regeringen att öppenheten är en fråga som kommer att vara avgörande för den legitimitet EU:s institutioner har i medborgarnas ögon. Regeringen hänvisar till den under det svenska ordförandeskapet antagna förordningen samt till att det i debatten har diskuterats bl.a. stärkt yttrandefrihet för EU-tjänstemän och förbättring av medborgarnas rätt till tillgång till institutionernas handlingar.

Som svenska utgångspunkter anges i skrivelsen att Sverige verkar för ett regelverk som främjar utvecklandet av en öppenhetsskultur inom institutionerna där tjänstemän ser det som en naturlig uppgift att svara på frågor från allmänheten och medier, att stärkt yttrandefrihet för EU-tjänstemän bör fördragsfästas samt att reglerna om handlingsoffentlighet måste utsträckas till andra EU-institutioner och organ. Därutöver är en utgångspunkt att offentliga rådsmöten bör hållas i större utsträckning, särskilt vid behandling av lagstiftningsfrågor.

Statsminister Göran Persson har också i ett diskussionspapper inför Europeiska rådets möte i Barcelona i mars hänvisat till förordningen som ett avgörande instrument för att nå större öppenhet och framhållit att tjänstemän bör ges större möjlighet att ge muntlig information. Statsministern framhöll vidare att ytterligare åtgärder behövs för att utveckla öppenheten i rådets tjänster.

Kostnaden för att få tillgång till handlingar

I fråga om kostnaden för att få tillgång till handlingar hos institutionerna finns följande föreskrifter i öppenhetsförordningen.

Sökanden skall enligt artikel 10.1 få tillgång till en handling antingen genom att få ta del av den på stället eller genom att erhålla en kopia, inklusive en kopia i elektronisk form, om handlingen finns i sådan form, i enlighet med sökandens önskemål. Kostnaden för framställning och utskick av kopior får

åläggas sökanden. Avgiften får inte vara högre än den faktiska kostnaden för att framställa och skicka kopiorna. Att ta del av en handling på stället, erhålla kopior på färre än 20 A4-sidor och ges direkt tillgång i elektronisk form eller via registret skall vara kostnadsfritt.

Svenska regler om avgifter för att få ut handlingar finns i avgiftsförordningen (1992:191). Förordningen gäller för myndigheter under regeringen. Myndigheten skall ta ut avgift för kopior av allmänna handlingar och för utskrifter av upptagningar för automatisk databehandling, om beställningen omfattar tio sidor eller mer. För tio sidor är avgiften 50 kr, och för varje sida därutöver 2 kr. Om det finns särskilda skäl får myndigheten besluta om undantag. Särskilda regler finns också om kostnader för avskrifter eller utskrifter av ljudband. När avgift tas ut, skall myndigheten samtidigt ta ut ersättning för portokostnad m.m., om försändelsen väger mer än vad som motsvarar lägsta brevporto.

Utskottets ställningstagande

Den svenska inställningen till offentlighetsprincipen präglas av stor enighet. Principen skall utgöra en garanti för rättssäkerheten, effektiviteten i förvaltningen och effektiviteten i folkstyret.

Enigheten och uppslutningen bakom offentlighetsprincipen i dess svenska utformning gäller såväl betydelsen av att den i så stor utsträckning som möjligt genomförs inom EU-institutionerna som värnandet av dess giltighet för och fulla tillämpning av svenska myndigheter.

Den förordning om handlingsoffentligheten inom EU som antogs under det svenska ordförandeskapet och de följdändringar som institutionerna beslutat utgör enligt utskottets mening en god grund för fortsatt arbete att vidga öppenheten inom unionen. Ett fortsatt sådant arbete är också regeringens avsikt. Utskottet anser därmed att något tillkännagivande inte behövs med anledning av motionerna 2001/02:K86 (fp) yrkande 11, 2001/02:U301 (fp) yrkande 1 och 2001/02:U302 (c) yrkande 16. De avstyrks därför.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse 2001/02:110 till handlingarna.

Frågor som inte avser öppenheten

Frågor om riksdagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om att en utredning skall tillsättas för att belysa maktrelationerna mellan Sveriges riksdag och EU:s institutioner vad gäller lagstiftningen och om att de svenska ledamöterna i Europaparlamentet skall få delta i riksdagsdebatter som rör EU-politik.

Jämför reservationerna 1 (v, mp) och 2 (fp).

Motioner

I motion 2001/02:K427 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 1 föreslås att riksdagen skall begära att regeringen tillsätter en utredning som belyser maktrelationerna mellan Sveriges riksdag och EU:s institutioner vad gäller lagstiftningen. Motionärerna hänvisar till att danska EU-expertgrupper funnit att 80 % av de lagar som Folketinget antar har sin grund i EU-direktiv och att en mängd beslut som påverkar människors vardag aldrig når de folkvalda utan bestäms inom EU-kommissionens kommittéväsande. Vidare framhålls EG-domstolens roll vid konflikter mellan kommissionen och medlemsländerna, där en överordnad princip är att EU skall utvecklas genom en process mot en allt fastare unionsbildning, vilket medför att domstolens utslag i regel blir till fördel för EU-kommissionen och till nackdel för medlemsstaterna. Motionärerna anser att maktrelationerna mellan den svenska riksdagen och EU:s organ inte torde skilja sig nämnvärt från vad som gäller Danmark.

I motion 2001/02:K62 av Helena Bargholtz m.fl. (fp) yrkande 6 delvis föreslås att de svenska ledamöterna av Europaparlamentet skall få möjlighet att delta i debatter i den svenska riksdagen som rör EU-politik.

Yrkandet innehåller även en del som avser maktfördelningen inom EU. Denna del av yrkandet behandlas i sammansatta konstitutions- och utrikesutskottets betänkande 2001/02:KUU2.

Utskottets ställningstagande

Frågan om maktrelationen mellan Sveriges riksdag och EU:s institutioner är ett ämne som ägnas uppmärksamhet i olika akademiska studier. Inom ramen för Demokratiutredningen (se betänkandet En uthållig demokrati, SOU 2000:1) har publicerats uppsatser i ämnet i forskarvolym och småskrifter. Den av regeringen tillsatta Expertgruppen för EU-frågor har till uppgift att bedriva och främja forskning, utvärdering, analys och studier i Europapolitiska frågor (se SFS 2001:204). Verksamheten skall inriktas på att självständigt och objektivt fördjupa och bredda underlaget för sådana ställningstaganden som har betydelse för utvecklingen av EU och för Sveriges EU-politik,

främst inom områdena ekonomi och handel, statsvetenskap och juridik. Den likaledes av regeringen tillsatta EU 2004-kommittén (dir. 2001:35) har till uppgift bl.a. att sammanställa analyser av de frågor som kan komma att behandlas vid regeringskonferensen 2004.

Ett grovt mått på maktrelationen mellan riksdagen och EU-institutionerna är att räkna andelen propositioner till ett riksmöte som har EU-anknytning. Detta gjordes under Riksdagskommitténs arbete som mynnade ut i förslaget Riksdagen inför 2000-talet (RS 2000/01:RS1). Ett annat grovt mått används i regeringens skrivelser med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser, som lämnas årligen (senast skr. 2001/02:75). Där redovisas andelen grund- respektive ändringsförfattningar (lagar och regeringsförordningar) som genomför EG-direktiv. För en närmare bedömning krävs också en analys av betydelsen av EG-förordningar, som är direkt tillämpliga och som inte tillåter någon nationell implementering, och av betydelsen av samrådet mellan regeringen och riksdagen i EU-nämnden.

Utskottet vill erinra om att frågorna om kompetensfördelningen mellan medlemsstaterna och EU är en central fråga för det konvent som nu arbetar inför nästa regeringskonferens.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet inte att det finns anledning för riksdagen till något sådant tillkännagivande som begärs i motion 2001/02:K427 (v) yrkande 1 och avstyrker den därför.

Bestämmelser om yttranderätt i riksdagens kammare finns i regeringsformen och i riksdagsordningen. När ett ärende skall avgöras i kammaren får enligt 4 kap. 4 § regeringsformen varje riksdagsledamot och varje statsråd yttra sig i enlighet med vad som närmare anges i riksdagsordningen. Om kammarsammanträden föreskrivs i 2 kap. 10 § riksdagsordningen att varje ledamot och varje statsråd, med de undantag riksdagsordningen föreskriver, fritt får yttra sig i alla frågor som är under behandling och om lagligheten av allt som tilldrar sig vid sammanträdet. Vidare får statschefen avge ämbetsförklaring inför kammaren och enligt 1 kap. 6 § riksdagsordningen vid ett riksmötes öppnande på talmannens hemställan förklara riksmötet öppnat. Statschefen är således den ende som, utom ledamöterna och statsråden, kan delta i kammarsammanträden och detta endast i de angivna två situationerna.

Utskottet behandlade frågan om möjligheten för ledamöter i Europaparlamentet att delta i riksdagsdebatter senast hösten 2001 i sitt betänkande 2001/02:KU12. Utskottet vidhöll där sitt ställningstagande från behandlingen av riksdagsstyrelsens förslag om riksdagen inför 2000-talet (bet. 2000/01:KU23). Utskottet hade då delat riksdagsstyrelsens bedömning, vari framhållits att Europaparlamentet och riksdagen är två skilda parlament, att det är värdefullt med goda kontakter mellan de svenska ledamöterna i Europaparlamentet och riksdagens ledamöter men att deras olika mandat inte skall sammanblandas, att kontakterna även fortsättningsvis borde gå genom partierna men att det finns anledning att utveckla kontakterna mellan Europaparlamentarikerna och andra delar av riksdagen samt att till exempel utskotten och EU-nämnden borde överväga att bjuda in ledamöter i Europaparlamentet

till utfrågningar, öppna eller slutna, och att möjligheten att i riksdagen ordna öppna seminarier med deltagande av sådana ledamöter borde utnyttjas.

Utskottet vidhåller den angivna bedömningen och avstyrker motion 2001/02:K62 (fp) yrkande 6 i denna del.

Europaparlamentet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till att behovet ändå är uppmärksammat en motion om åtgärder för att höja deltagandet i valen till Europaparlamentet. Utskottet avstyrker också en motion om reglerna i andra medlemsstater och i kandidatländer om rösträtt till Europaparlamentet, eftersom utskottet utgår från att regeringen i de sammanhang där frågan aktualiseras verkar för rättvisa rösträttsregler i medlemsstaterna. Utskottet avstyrker slutligen motioner om att Europaparlamentets verksamhet skall koncentreras till *en* ort och om effektiv energianvändning i EU:s byggnader och transporter. Utskottet anser det vara otillfredsställande att Europaparlamentets verksamhet inte har koncentrerats bättre geografiskt och förutsätter att regeringen vid lämpligt tillfälle aktualiserar frågan om lokaliseringen av verksamheten.

Valdeltagande

Motion

I *motion 2000/01:U510 av Marianne Andersson m.fl. (c) yrkande 11* begärs ett tillkännagivande om åtgärder för att höja valdeltagandet. Motionärerna anser att olika åtgärder bör övervägas med anledning av det låga och sjunkande deltagandet i valen till Europaparlamentet.

Bakgrund

Regeringen har som ett av de långsiktiga målen för demokratipolitiken (prop. 2001/02:80) satt upp att valdeltagandet skall öka väsentligt såväl i de nationella och kommunala valen som i valet till Europaparlamentet.

För att uppnå detta avser regeringen att särskilt verka för att medvetenheten om rösträttens innebörd ökar. Regeringen hänvisar till att det pågår ett informations- och mobiliseringsarbete. Bland annat initierade regeringen år 2000 ett långsiktigt utvecklingsarbete för den svenska demokratin, *Tid för Demokrati*. En särskild demokratidelegation tillsattes för att leda arbetet.

Regeringen påpekade i propositionen att vad gäller det låga valdeltagandet i valen till Europaparlamentet hade Rådet för utvärdering av 1998 års val (SOU 2000:81, *Valdeltagande och Europaparlamentsval*) framfört att en starkt bidragande orsak till detta var bristande engagemang, bl.a. som en följd

av att Europaparlamentets ställning, arbetsformer och betydelse för olika frågor inte alltid är enkel att ta till sig. Enligt Rådet medförde även den i Sverige förhållandevis stora negativa opinionen till EU att många avstod från att rösta.

Regeringen ansåg i propositionen att särskilda åtgärder behöver vidtas för att öka deltagandet i valen till Europaparlamentet. Bland annat har EU 2004-kommittén som en särskild uppgift att diskutera deltagandet i valet till Europaparlamentsvalen (dir. 2001:35). Det är, framhöll regeringen, viktigt att debatten kring EU:s framtidsfrågor engagerar så många samhällsgrupper som möjligt och att kunskapen om Europaparlamentets roll ökar. Regeringen ansåg att en diskussion om en bättre tidpunkt för valet bör initieras, vilket Rådet för utvärdering av 1998 års val också hade föreslagit.

Riksdagen har på förslag av utskottet godkänt de av regeringen framlagda målen för demokratipolitiken (bet. 2001/02:KU14, rskr. 2001/02:190).

I regeringens skrivelse 2001/02:115 EU:s framtidsfrågor nämns i samband med frågan om maktbalansen mellan institutionerna att regeringen är öppen för förslag som kan bidra till att höja deltagande i val till Europaparlamentet.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redovisningen ovan har regeringen initierat åtgärder för att öka deltagandet i såväl de nationella valen som valen till Europaparlamentet. Den breda diskussion om EU:s framtidsfrågor som inletts och vari det sittande konventet utgör en central del bör enligt utskottets uppfattning också kunna medverka till att höja medvetandet om Europaparlamentets betydelse och därmed även öka människors benägenhet att rösta i parlamentsvalen. Utskottet anser inte att något tillkännagivande med anledning av motion 2000/01:U510 (c) yrkande 11 är påkallat.

Rösträtt

Motion

En fråga som avser förhållandena i andra länder tas upp i *motion 2000/01:K383 av Viola Furubjelke (s)*. Motionären begär ett tillkännagivande för regeringen om vikten av att inte ha inskränkningar i rösträtten till Europaparlamentet. Motionären kritiserar att det i några EU-länder finns sådana inskränkningar, exempelvis för den som avtjänar ett längre fängelsestraff, har dömts för vissa brott eller lider av en sinnessjukdom. Hon anser det viktigt att frågan aktualiseras inför de nya medlemsländer som beräknas kunna inträda i EU och att Sverige därför bör verka för att både de nuvarande och de blivande medlemsländerna inte skall ha några inskränkningar i sin rösträtt till Europaparlamentet.

Bakgrund

I tilläggsprotokollet till *Europakonventionen* föreskrivs i artikel 3 att fördragsparterna förbinder sig att anordna fria och hemliga val med skäliga tidsintervaller under förhållanden som tillförsäkrar folket rätten att fritt ge uttryck åt sin mening beträffande sammansättningen av den lagstiftande församlingen.

FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter innehåller en bestämmelse i artikel 25 om rätt för alla medborgare – utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst, egendom, börd eller ställning i övrigt – att delta i handhavandet av allmänna angelägenheter direkt eller genom fritt valda ombud, och att välja och bli vald vid periodiska och hederliga val förrättade på grundval av allmän och lika rösträtt och hemlig röstning varigenom garanteras att väljarnas vilja kommer fritt till uttryck.

I *EG-fördraget* artikel 190 föreskrivs att Europaparlamentets företrädare för folken i de stater som slutit sig samman i gemenskapen skall väljas genom allmänna direkta val. Europaparlamentet skall vidare utarbeta förslag till allmänna direkta val enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning eller i enlighet med principer som är gemensamma för alla medlemsstater. Sådana förslag har också lagts fram men har hittills på grund av oenighet i rådet inte kommit till något avgörande. Rådet skall enhälligt fastställa bestämmelserna efter samtycke från Europaparlamentet och rekommendera medlemsstaterna att anta bestämmelserna i enlighet med deras konstitutionella föreskrifter.

Bindande EG-rättsliga bestämmelser om val av företrädare i Europaparlamentet finns främst i en av rådet år 1976 beslutad akt om allmänna och direkta val till Europaparlamentet, den s.k. valrättsakten, fogad till rådets beslut 76/787/EKSG, EEG, Euratom. Bestämmelser finns också i rådets direktiv från år 1993, 93/109/EG om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare.

I den svenska regeringsformen fanns tidigare en föreskrift om att den som var omyndigförklarad av domstol inte hade rösträtt. I och med att institutet omyndigförklaring avskaffades år 1989 upphävdes också rösträttsinskränkningen (prop. 1987/88:32, bet. KU 1987/88:33, 1988/89:KU2). Att slopa det hinder för rösträtt som omyndigförklaringen innebar var enligt förarbetena ett av de viktigaste skälen för att avskaffa omyndigförklaringarna. Det var därmed inte sagt att rösträtten måste vara helt oinskränkt för alla vuxna personer, utan det ansågs i och för sig tänkbart att införa regler som gjorde det möjligt att i undantagsfall, t.ex. vid allvarlig psykisk ohälsa, frånta den enskilde rösträtten. Argumentet skulle vara att vissa allvarligt sjuka lättare än andra kunde bli offer för otillbörlig påverkan. Argumentet ansågs emellertid inte ha så stor tyngd att det uppvägs de skäl, framför allt respekten för den enskilda människans värde och integritet, som talade för att alla skall ha kvar sin rösträtt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit anledning att göra någon genomgång av rösträttsreglerna vare sig i EU:s medlemsstater eller i kandidatländerna. Utskottet utgår från att regeringen i de sammanhang där frågan aktualiseras verkar för rättvisa rösträttsregler i unionens nuvarande och blivande medlemsstater vid val till Europaparlamentet. Utskottet anser därmed att något tillkännagivande inte behövs med anledning av motion 2000/01:K383 (s).

Europaparlamentets verksamhetsort m.m.

Motioner

Frågan om platsen för Europaparlamentets verksamhet tas upp i flera motioner, där parlamentets resor mellan Bryssel och Strasbourg kritiseras.

Alf Svensson m.fl. (kd) begär i *motion 2001/02:K426 yrkande 4* ett tillkännagivande för regeringen om att Europaparlamentets säte och arbetsplats bör finnas på en och samma plats. Motionärerna framhåller att det månatliga flyttandet mellan Bryssel och Strasbourg kostar stora summor pengar och innebär förluster i effektivitet och arbetsro för parlamentet och utgör en källa till berättigat folkligt missnöje.

Marianne Andersson m.fl. (c) begär i *motion 2000/01:U510 yrkande 13* ett tillkännagivande för regeringen om att Europaparlamentets sessioner bör koncentreras till Bryssel. Motionärerna framhåller att de olägenheter och de extra kostnader som sessionerna i Strasbourg medför inte står i rimlig proportion till nyttan av att hålla sessionerna på två orter.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i *motion 2001/02:U301 yrkande 16* ett tillkännagivande för regeringen om att koncentrera Europaparlamentets arbete till en ort. Motionärerna uttalar stor respekt för den historiska bakgrunden till att lägga Europaparlamentets sessioner i Strasbourg, men anser att parlamentet ändå självt måste få fatta beslut om sina arbetsformer och sin sammanträdesort. Samma förslag ställdes i *motion 2000/01:K398 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 6*.

Rolf Gunnarsson (m) begär i *motion 2000/01:K219* ett tillkännagivande om hanteringen av skattemedel inom EU. Det motionären kritiserar är de dubbla arbetsplatserna – i Strasbourg och i Bryssel – för Europaparlamentets ledamöter. Förutom det nya parlamentshuset i Bryssel nämner motionären kostnaderna för det nya huset i Strasbourg (3,73 miljarder kronor) till en månadshyra, enligt uppgifter som han inhämtat, av 27–30 miljoner kronor samt flyttkostnaderna, varav bara resor och transporter av ledamöternas handlingar och tjänstemännens resor enligt uppgift uppgår till 1,2 miljarder kronor årligen.

En motion avser energianvändningen för EU:s institutioner. I *motion 2001/02:K426 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 30* begärs ett tillkännagivande för regeringen om att EU:s egna byggnader och transporter skall utmärkas av exceptionell energieffektivitet. EU bör enligt motionärerna vara ett

föredöme i världen genom en intelligent och effektiv energianvändning, och EU-institutionernas byggnader och transporter bör genomgå en fullständig översyn i syfte att skapa en modell för miljövänliga och resurssnåla arbetsplatser.

Bakgrund

I artikel 289 i EG-fördraget (tidigare artikel 216) föreskrivs att sätet för gemenskapens institutioner skall fastställas av medlemsstaternas regeringar i samförstånd.

I ett protokoll om lokalisering av säten för Europeiska gemenskapernas institutioner och vissa av deras organ och enheter samt för Europol, som genom Amsterdamfördraget fogats till EU-fördraget och EG-, EKSG- och Euratomfördragen, har företrädarna för medlemsstaternas regeringar enats om protokollets enda artikel. Enligt den skall Europaparlamentet ha sitt säte i Strasbourg där de tolv månatliga plenarsammanträdena, inklusive budgetsammanträdet, skall hållas, extra plenarsammanträden hållas i Bryssel, Europaparlamentets utskott sammanträda i Bryssel och Europaparlamentets generalsekretariat och dess enheter vara kvar i Luxemburg.

Frågan om Europaparlamentets verksamhetsort behandlades i riksdagen senast av finansutskottet i dess betänkande 2001/02:FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen. Utskottet erinrade med anledning av en motion om att riksdagen tidigare konstaterat att den ordning som nu gäller och som innebär att arbetet bedrivs i både Bryssel, Strasbourg och Luxemburg är fördragsfäst, att en eventuell förändring därför kräver att samtliga medlemsländer är eniga i frågan och att den regeringskonferens som avslutades i Amsterdam 1997 bekräftade den tidigare överenskommelsen om Europaparlamentets säte. Utskottet erinrade också om att riksdagen funnit det otillfredsställande att Europaparlamentets verksamhet inte kunnat koncentreras till en ort men inte funnit anledning för den svenska regeringen att aktualisera frågan (yttr. 1995/96:KU5y, bet. 1995/96:UU13, yttr. 1999/2000:KU7y, bet. 1999/2000:UU10 s. 52 och 53).

Finansutskottet ansåg i likhet med riksdagens tidigare ställningstaganden att det är otillfredsställande att Europaparlamentets verksamhet inte har koncentrerats till en ort. Utskottet ville i detta sammanhang särskilt framhålla de av riksdagen godkända målen för den svenska EU-budgetpolitiken. Som utskottet nämnt innebär målen bl.a. att Sverige skall verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU. Vidare skulle Sverige verka för en förbättrad budgetdisciplin vid användningen av EU:s budgetmedel.

Frågan om lokaliseringen av Europaparlamentets verksamhet kunde enligt finansutskottet ses i ljuset av ställningstagandena rörande EU-budgeten. Utskottet ansåg att en koncentration av Europaparlamentets verksamhet till en ort ligger i linje med målen för den svenska EU-budgetpolitiken. Utskottet förutsatte att regeringen inom EU vid lämpligt tillfälle skulle aktualisera frågan om lokaliseringen av Europaparlamentet. Utskottet såg dock inte nå-

gon anledning för riksdagen att göra ett tillkännagivande till regeringen i frågan.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare har funnit är det otillfredsställande att Europaparlamentets verksamhet inte har kunnat koncentreras bättre geografiskt. Som finansutskottet framhållit ligger en sådan koncentration av verksamheten i linje med målen för den svenska EU-budgetpolitiken.

Utskottet utgår från att regeringen delar utskottets uppfattning och kan förutsättas vid lämpligt tillfälle aktualisera frågan om lokaliseringen av Europaparlamentets verksamhet. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2000/01:K219 (m), 2000/01:K398 (fp) yrkande 6, 2001/02:K426 (kd) yrkande 4, 2000/01:U510 (c) yrkande 13 och 2001/02:U301 (fp) yrkande 16.

Utskottet utgår likaså från att regeringen även i övrigt verkar för att EU:s byggnader och transporter skall utmärkas av så stor energieffektivitet som möjligt. Utskottet anser därmed att något tillkännagivande inte heller behövs med anledning av motion 2001/02:K426 (kd) yrkande 30.

EU-partier och beskattningen av ledamöternas ersättning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om att Sverige bör motsätta sig stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och om beskattningen av Europaparlamentsledamöternas ersättning.

Jämför reservation 3 (v, mp).

Motion

I *motion 2001/02:K257 av Willy Söderdahl m.fl. (v) yrkande 1* begärs ett tillkännagivande för regeringen om att den i EU bör motsätta sig kommissionens förslag om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier.

Motionärerna framhåller att demokrati, i sin vardagligaste och vidaste definition, betyder folkstyre och att ett av EU:s grundläggande problem är att det inte finns ett europeiskt folk, ett demos. Detta måste därför skapas på konstgjord väg, men motionärerna ifrågasätter att detta identitetsbyggande skall ske via partier som skapas uppifrån. Motionärerna pekar på att den rättsliga grunden för att skapa europeiska partier är tvivelaktig. En rättslig grund har tagits in i Nicefördraget men kan, eftersom Nicefördraget inte trätt i kraft, inte tillämpas. Den bestämmelse som kommissionen hänvisar till, artikel 308, handlar om den inre marknaden och ger rätt för gemenskapen att fatta beslut om att vidta de åtgärder ”som är nödvändiga”. Motionärerna kritiserar detta skarpt och anser att hanteringen borde prövas av domstolen. De anser att

Sverige borde utnyttja sin vetorätt för att förhindra nya beslut som syftar till ett Europas förenta stater.

I *samma motion yrkande 2* begärs ett tillkännagivande för regeringen om att den i EU bör verka för att beskattning av EU-parlamentariker förblir en nationell angelägenhet. Även förslaget att skapa enhetliga skatteregler för EU-parlamentarikerna ingår enligt motionärerna som en del i federationsbygget, och det bygger på synsättet att parlamentarikerna skall vara representanter för hela Europa och inte för ett land.

Bakgrund

I det nu gällande EG-fördraget sägs i bestämmelserna om Europaparlamentets sammansättning och uppgifter också att politiska partier på europeisk nivå är viktiga som en integrationsfaktor inom unionen och att de bidrar till att skapa ett europeiskt medvetande och till att uttrycka unionsmedborgarnas politiska vilja (artikel 191 i dess lydelse enligt Amsterdamfördraget). Artikeln innehåller dock ingen bestämmelse om konkreta åtgärder.

Genom Nicefördraget läggs ett andra stycke till i artikeln. I det nya stycket sägs att rådet skall fastställa regler för politiska partier på europeisk nivå och särskilt bestämmelser om deras finansiering. Till det nya stycket har kopplats en förklaring i Nicefördraget (nr 11), där det dels framgår att ändringen inte innebär någon kompetensöverföring från medlemsstaterna till EG eller att den påverkar deras konstitutionella bestämmelser, dels att finansieringen inte får innebära att nationella partier finansieras.

Kommissionen har lagt fram ett förslag till rådets förordning om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier, KOM(2000) 898 slutlig, ändrat genom KOM(2001) 343 slutlig. Eftersom nuvarande artikel 191 i EG-fördraget inte räcker som rättslig grund föreslås artikel 308 som rättslig grund. Den föreslagna förordningen avses vara ett provisoriskt system för partistöd till transnationella politiska partier, i avvaktan på att ett mer permanent system skall införas efter Nicefördragets ikraftträdande.

Förslaget innehåller villkor för stödet, bl.a. om representation i Europaparlamentet och i medlemsstaterna, om kontroll av att partierna respekterar grundläggande principer om demokrati, grundläggande rättigheter och om rättsstaten samt om kontroll av finansieringen.

Bakgrunden till att det framställts krav på en reglering av de europeiska politiska partiernas verksamhet och deras finansiering är enligt vad regeringen framhåller i en faktapromemoria framför allt en rapport från revisionsrätten. I rapporten konstaterades att pengar flyter över till de etablerade politiska partierna i medlemsstaterna via dessa partiers politiska grupper i Europaparlamentet.

Europaparlamentet yttrade sig över kommissionens förslag i maj. Rådet har hittills misslyckats med att nå enighet kring alla frågor. Efter allmänna rådets möte den 29 oktober 2001 hade enighet fortfarande inte nåtts i fråga om prövningen av partiernas respekt för de demokratiska principerna, om finansieringströskeln i form av antalet medlemsstater i vilka ett europeiskt

parti måste vara etablerat samt om förbudet mot eller begränsningen av vissa typer av donationer. Inför allmänna rådets möte den 10 och 11 december ansågs frågan om donationerna stå kvar olöst.

Under 2001 diskuterades vidare ett förslag till gemensamt regelverk vari löner, skatter och andra villkor för Europaparlamentets ledamöter regleras. I september kunde rådet enas kring ett kompromissförslag i frågan om beskattningen av ledamöternas löner. Förslaget innebär att utbetalningen av lönerna skall tas över av Europaparlamentet. I dag betalas lönerna ut på nationell nivå, vilket har lett till en stor variation mellan parlamentsledamöternas löner. Enligt kompromissen kommer avgifter för pensioner och socialförsäkringar att betalas till EU-budgeten, men differensen upp till den nationella skattenivån kan tas ut av de medlemsstater som så önskar. Denna linje har drivits av bl.a. Sverige. Utöver månadsarvodet erhåller ledamöterna vissa bidrag, bl.a. för allmänna utgifter, reseersättningar och traktamenten. En översyn av dessa förväntas i anslutning till en slutuppgörelse om regelverket mellan rådet och Europaparlamentet under år 2002.

Utskottets ställningstagande

Förslaget om en rättsakt om finansieringen av europeiska politiska partier diskuteras fortfarande. Utskottet delar inte bedömningen i motion 2001/02:K257 (v) yrkande 1 att Sverige bör motsätta sig en sådan rättsakt, och utskottet avstyrker därför motionsyrkandet.

I beskattningsfrågan konstaterar utskottet att en kompromiss synes ha nåtts såvitt avser Europaparlamentarikernas arvoden som tillgodoser svenska intressen. Utskottet avstyrker därmed motion 2001/02:K257 (v) yrkande 2.

Utvärdering av den öppna samordningsmetoden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser inte att något tillkännagivande behövs om att regeringen bör utvärdera den öppna samordningens metod och avstyrker ett motionsyrkande om detta.

Motion

En motion rör behovet av utvärdering av den öppna samordningens metod. I *motion 2001/02:K427 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 3* begärs ett tillkännagivande för regeringen om att den bör utvärdera den öppna samordningens metod. Motionärerna påminner om att år 1999 inleddes en samordnad strategi för modernisering av de sociala trygghetssystemen, som avser hållbara pensionssystem, social utslagning, hälsovård och sysselsättningsfrämjande bidragssystem. På dessa politikområden används ett förfarande som brukar benämnas *soft law* eller den öppna samordningens metod. Det handlar inte om bindande lagstiftning, utan den formella beslutsmakten ligger kvar på

nationell nivå och länderna utbyter information och erfarenheter. Det är enligt motionärerna tydligt att det är kommissionen som är den drivande kraften. Under år 2002 skall kommissionen genomföra en utvärdering av den öppna samordningens metod. Motionärerna anser att det är viktigt att medlemsstaterna gör egna utvärderingar. För Sveriges del bör regeringen låta göra en sådan utvärdering.

I motionen finns även ett yrkande om att regeringen i EU bör verka för att medlemsländerna gör egna utvärderingar av den öppna samordningens metod (yrkande 4). Detta yrkande har remitterats till utrikesutskottet och behandlas i utrikesutskottets betänkande 2001/02:UU10.

Bakgrund

EU:s sociala agenda knyter an till vad som förut gått under benämningen den sociala dimensionen. I korthet avses med den sociala dimensionen EU:s samarbete för att förbättra levnads- och arbetsvillkoren – en målsättning som kom till uttryck redan 1957 i EG-fördraget. Den sociala dimensionen är inte något konkret program utan ett allmänt begrepp för samarbetet kring sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor.

Agendan löper fram till år 2005 och har kommit till för att skapa fler och bättre arbetstillfällen genom att omsätta de mål som satts upp för sysselsättningspolitiken vid rådets möten i Lissabon och Santa Maria da Feira i praktiken. I EU:s socialpolitik har sysselsättningen inte bara ett ekonomiskt, utan även ett socialt, värde. Inom den sociala agendan ryms därför, vid sidan av frågor om ekonomisk tillväxt, ökad levnadsstandard och livskvalitet för alla, även frågor om t.ex. social utslagning.

I agendan nämns en mängd olika åtgärder. En del är inriktade på att öka sysselsättningen i Europa. Det gäller bl.a. att möjligheterna i den kunskapsbaserade ekonomin skall tas till vara och att arbetskraftens rörlighet skall främjas. Andra åtgärder är inriktade på att förbättra den sociala tryggheten. Det gäller bl.a. att arbeta mot social utslagning, stärka jämställdheten mellan könen, värna om de grundläggande rättigheterna och bekämpa diskriminering. Slutligen finns det åtgärder som handlar om utvidgningen och om att öka det internationella samarbetet.

Agendan är inte något formellt bindande dokument, men har ändå ett högt politiskt värde eftersom samtliga medlemsländer har varit med och godkänt den. Agendan spänner över ett mycket brett område, och tanken är att den skall ligga till grund för EU:s och medlemsländernas fortsatta arbete på det sociala området. Det kan dels röra sig om gemenskapsrättslig lagstiftning, exempelvis genom olika direktiv, dels om samarbete enligt den s.k. öppna samordningsmetoden. Enligt denna skall medlemsländerna uppmuntras till att ta egna initiativ för att nå gemensamt uppsatta mål. Metoden inkluderar gemensamma mål eller riktlinjer, nationella handlingsplaner, rapporter från kommissionen och rådet m.m. Den öppna samordningsmetoden används bl.a. i kampen mot social utslagning.

Kommissionen presenterade i oktober 2001 ett utkast till en rapport där den går igenom medlemsländernas politik för social integrering. Rapporten är ett steg i kampen mot social utslagning. Den baseras på de nationella handlingsplaner mot fattigdom och social utslagning som EU-länderna utarbetade för första gången samma år och som skall lämnas vartannat år. Sverige lämnade sin i maj 2001. De nationella planerna har alla utgått från de fyra gemensamma mål som fastställdes vid Europeiska rådets möte i Nice, nämligen att underlätta tillgången till resurser, rättigheter, varor och tjänster, att förebygga risken för utslagning, att hjälpa de mest utsatta och att mobilisera alla relevanta faktorer. Rapporten redogör för flera riskfaktorer bakom ökad fattigdom och varnar för nya risker, som t.ex. förändringar på arbetsmarknaden till följd av den snabba tillväxten av kunskapssamhället. Rapporten är tänkt att vara en grund för samarbete mellan medlemsländerna mot utslagning. Rapporten måste godkännas av både parlamentet och ministerrådet.

Europeiska rådet skall vid sitt vårmöte varje år granska genomförandet av agendan. Tyngdpunkten i agendan ligger främst på de första tre åren, och år 2003 kommer en halvtidsutvärdering att göras för att fastställa behovet av fler insatser.

I regeringens skrivelse 2001/02:160 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2001 framhålls att ett centralt element i den europeiska sysselsättningsstrategin utgörs av det övervaknings- och rapporteringsförfarande som bygger på erfarenheterna från den multilaterala övervakningen av den ekonomiska politiken. Samordningen av sysselsättningspolitiken sker på grundval av gemensamma riktlinjer för sysselsättningen, nationella handlingsplaner, en årlig gemensam rapport från kommissionen och rådet, en möjlighet för rådet att avge rekommendationer till enskilda medlemsstater och utbyte av goda erfarenheter mellan medlemsstaterna. Medlemsstaterna skall betrakta främjande av sysselsättningen som en fråga av gemensamt intresse och skall inom rådet samordna sina åtgärder enligt bestämmelser i EG-fördraget. Kommissionens förslag till riktlinjer för år 2002, som stats- och regeringscheferna enades om vid Europeiska rådets möte i Laeken i december 2001, innehåller inga stora förändringar eftersom sysselsättningsstrategin för närvarande utvärderas.

Vidare påpekas att kommissionen i juli 2001 presenterade meddelandet ”Att stödja nationella strategier för trygga och stabila pensioner genom ett integrerat förhållningssätt”, KOM (2001) 362 slutlig. I meddelandet lämnades förslag till hur samarbetet på pensionsområdet skall utformas enligt den s.k. öppna samordningsmetoden samt generellt formulerade gemensamma mål. Medlemsstaterna och kommissionen diskuterade under hösten i kommittéerna för social trygghet och ekonomisk politik och utvecklade metoden och målen för det fortsatta samarbetet på grundval av kommissionens meddelande.

Kommissionen lade under år 2001 också fram ett förslag om en öppen samordningsmetod för gemenskapens invandringspolitik. Enligt förslaget skall rådet anta fleråriga riktlinjer för unionen. Dessa riktlinjer skall sedan överföras till nationell politik genom att särskilda mål fastställs.

Kommissionen publicerade vidare enligt skrivelsen i november 2001 den första vitboken om ungdomspolitik, KOM (2001) 681 slutlig. Inom ramen för ett nytt utökat samarbete i enlighet med subsidiaritetsprincipen föreslås användandet av den öppna samordningsmetoden som skall anpassas till ungdomsområdet. De områden som i första hand skall prioriteras är inflytande och delaktighet, information, volontärarbete och bättre kunskap om unga.

I den deklaration om EU:s framtidsfrågor som stats- och regeringscheferna antog vid Europeiska rådets möte i Laeken i december 2001 nämndes ett antal frågeställningar inför det stundande konventsarbetet. En fråga som nämndes som central var huruvida unionens olika instrument måste definieras bättre och deras antal minskas. Frågan utvecklades till att avse – om antalet lagstiftningsinstrument skulle minskas – direkt gällande bestämmelser, ramlagstiftning och icke-bindande instrument (yttranden, rekommendationer, öppen samordning) samt om det vore önskvärt att ramlagstiftning oftare tillämpades och medlemsstaterna på så sätt fick större rörelsefrihet för att uppnå sina politiska mål och om för vilken behörighet öppen samordning och ömsesidigt erkännande var de mest lämpliga instrumenten.

Som nämnts ovan behandlar utrikesutskottet ett motionsyrkande om att regeringen i EU bör verka för att medlemsländerna gör egna utvärderingar av den öppna samordningens metod. Arbetsmarknadsutskottet har i ett yttrande till utrikesutskottet (ytr. 2001/02:AU4y) avstått från att direkt kommentera motioner men framhållit att utskottet delar flera av de allmänna synpunkter som förs fram i partimotioner t.ex. om vikten av nationella utvärderingar av EU-samarbete, av att regeringens agerande i EU-frågor på ett tidigt stadium förankras i riksdagen liksom av att sysselsättningsfrågorna i första hand löses nationellt eller regionalt.

Arbetsmarknadsutskottet hänvisar till att inom övervaknings- och rapporteringsförfarandet, som också benämns Luxemburgprocessen, medlemsstaterna använder den öppna samordningsmetoden för att främja sysselsättning. Utskottet har enligt yttrandet under innevarande riksmöte följt den pågående utvärderingen av EU:s sysselsättningssamarbete. Utskottet påpekar att samarbetet nu bedrivits i fem år och att medlemsstaterna har enats om att utvärdera strategin och dess effekter på sysselsättningsutvecklingen inom unionen. Huvudsyftet är att analysera vilken påverkan sysselsättningsstrategin har haft på utformningen av den nationella politiken och på sysselsättningsutvecklingen i medlemsländerna. Resultatet skall bidra till att vidareutveckla strategin för framtiden i syfte att uppnå de gemensamt uppsatta målen för ökad tillväxt och sysselsättning i Europa.

Arbetsmarknadsutskottet anför vidare att utskottet, när det gäller den svenska delen av utvärderingen, har tagit del bl.a. av de fem nationella utvärderingar som genomförts. I fyra av dessa studier har EU:s sysselsättningsrekommendationer följts upp på olika områden och i den femte studien har mer övergripande frågor tagits upp. Motsvarande projekt genomförs i övriga medlemsstater, och därtill sker utvärderingar i hela unionen genom kommissionens försorg.

En av de svenska studierna har genomförts av Statskontoret. Arbetsmarknadsutskottet vill fästa uppmärksamhet på de mer övergripande kommentarer om sysselsättningsstrategins påverkan på svensk politik som lämnas i den rapporten, nämligen att det finns en allmän uppfattning bland departements-tjänstemän, myndighetstjänstemän och företrädare för arbetsmarknadens parter att EU:s sysselsättningsstrategi inte nämnvärt har påverkat svensk politik och att strategin är relativt okänd utanför den grupp av personer som direkt arbetar med den. En anledning till att strategin inte har haft så stort inflytande uppges vara att den svenska sysselsättningspolitiken redan ligger i linje med EU:s sysselsättningsstrategi.

Arbetsmarknadsutskottet anser i yttrandet att det är värdefullt att sysselsättningsarbetet utvärderas och att detta även sker på nationell nivå.

Utskottets ställningstagande

Som nämnts ovan har den av regeringen tillsatta Expertgruppen för EU-frågor (SFS 2001:204) till uppgift att bedriva och främja forskning, utvärdering, analys och studier i Europapolitiska frågor, och verksamheten skall inriktas på att självständigt och objektivt fördjupa och bredda underlaget för sådana ställningstaganden som har betydelse för utvecklingen av EU och för Sveriges EU-politik. Gruppen skall särskilt initiera och behandla förslag till utvärderings- och forskningsprojekt, göra eller låta göra utredningar och utvärderingar, följa utvecklingen och hålla kontakt med forskare inom och utom landet samt publicera och sprida rapporter om verksamheten.

Enligt utskottets uppfattning är det värdefullt att det samarbete som bedrivs enligt den s.k. öppna samordningsmetoden värderas även nationellt i Sverige. Något tillkännagivande om detta behövs dock inte enligt utskottets uppfattning, och utskottet avstyrker motion 2001/02:K427 (v) yrkande 3.

Villkor för kandidatländerna

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om solidaritet med kandidatländerna i samband med EU:s utvidgning, eftersom utskottet inte anser att något tillkännagivande behövs.

Jämför reservation 4 (mp).

Motion

I motion 2001/02:K88 av Yvonne Ruwaida (mp) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande för regeringen om solidaritet med kandidatländerna i samband med EU:s utvidgning. Länderna i före detta östblocket måste få hjälp att komma till rätta med den mänskliga misär som många lever i, att bygga upp demokratin och att kraftigt minska miljöförstörelsen. Motionären anför att anslutningsvillkoren inte bör bli i form av lydstatsavtal utan anpassningskra-

ven på de nya medlemsstaterna bör bli färre, eftersom också EU måste anpassas till de nya länderna.

Utskottets ställningstagande

I utvidgningsförhandlingarna ingår såväl frågor om stöd till kandidatländerna i olika avseenden som frågor om övergångstider för EU-reglernas genomslag. Utskottet anser inte att något tillkännagivande enligt motion 2001/02:K88 (mp) yrkande 10 behövs. Motionen avstyrks.

Kampanjpengar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner om kampanjmedel till EU-kritiska organisationer.

Jämför reservation 5 (mp).

Motioner

Margit Gennser (m) föreslår i motion 2001/02:K2 yrkande 2 ett tillkännagivande för regeringen om medel till organisationer som stöder en mer EU-kritisk hållning. Motionären framhåller att resursfördelningen mellan de organisationer som är EU-positiva och de som är EU-skeptiska är alltför sned. Om regeringens ambitioner med en seriös debatt om EU och EU:s utveckling skall bli framåtsyftande, bör regeringen avsätta förslagsvis 50 miljoner kronor som öronmärks för organisationer med en mer EU-skeptisk – eller EU-realistisk – inställning som genom projekt, seminarier, böcker och andra verksamheter framför sin syn på EU:s utveckling. Tydliga regler för hur denna typ av anslag skall fördelas bör finnas. Den myndighet som skall fördela anslagen bör stå fri från näringsliv, fackliga organisationer och politiska partier. Däremot skall grundläggande krav på kvalitet och kriterier läggas fast.

Kia Andreasson och Yvonne Ruwaida (mp) begär i motion 2001/02:K400 tillkännagivanden för regeringen om att dels regeringen bör undersöka möjligheten att avsätta årliga medel till folkrörelsen Nej till EU (yrkande 1), dels 2004-kommittén bör fördela sina resurser till opinionsbildning så att både EU-positiva och EU-negativa organisationer på lika villkor får delta (yrkande 2). Motionärerna anför att regeringarna i våra nordiska grannländer avsätter stöd till nej-sidan, medan Folkrörelsen Nej till EU i Sverige, som är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation som samlar ett tvärsnitt av EU-motståndet inom sig, inte får något årligt organisationsstöd från staten.

Bakgrund

Medel till riksdagspartierna

Regeringen har den 11 april 2002 fattat beslut om fördelning av medel till riksdagspartierna för information om EU-relaterade frågor. De fördelade medlen uppgår till 10 miljoner kronor från anslaget 46.1 Allmänna val inom utgiftsområde 1.

EU 2004-kommittén

Den kommitté för debatt om Europeiska unionens utveckling och framtid inför 2004 års regeringskonferens (SB 2001:01, dir. 2001:35) som regeringen tillsatt har i uppdrag bl.a. att stimulera en bred, offentlig debatt om Europeiska unionen (EU), särskilt inför den kommande regeringskonferensen, bidra till att öka kunskaperna hos allmänheten om aktuella frågeställningar kring EU:s utveckling samt ge företrädare för olika åsiktsriktningar utrymme att argumentera för sina uppfattningar.

EU 2004-kommittén fördelar bidrag för projekt som främjar en öppen debatt och ökad kunskap om EU:s framtidsfrågor. Kommittén planerar att fördela bidrag två gånger per år mellan 2002 och 2004. Kommittén kommer att fördela totalt cirka 15 miljoner kronor.

Ideella föreningar, stiftelser, kommuner (till exempel skolor), landsting, kommunalförbund, regionförbund, länsstyrelser samt folkbildningsorganisationer och liknande sammanslutningar över hela landet är välkomna att söka bidrag. Projekt som engagerar ungdomar och studerande uppmuntras särskilt, liksom projekt som riktar sig till personer med bristande kunskaper i svenska språket och andra som har svårt att tillgodogöra sig information och delta i debatten. Den som söker bidrag måste själv stå för 20 % av kostnaderna. Beslut om bidrag förenas med krav på redovisning av hur pengarna har använts.

Projekten kan vara av olika slag. Det viktiga är att de bidrar till en framtidsinriktad debatt om EU. Projekten skall främja kunskap om EU:s framtidsfrågor och lämna utrymme för olika alternativ och åsikter. Projekten bör engagera många. Vid bedömningen tar kommittén hänsyn till att projekten sprids geografiskt över landet.

Tidigare riksdagsuttalanden om kampanjmedel vid folkomröstning

Utskottet behandlade i sitt betänkande 2001/02:KU13 en motion om fördelningen av kampanjmedel inför en kommande folkomröstning om EMU. Utskottet hänvisade till att finansutskottet under föregående riksmöte behandlat en motion i frågan.

I likhet med finansutskottet uttalade konstitutionsutskottet den principiella uppfattningen att informationen vid en eventuell folkomröstning måste vara allsidig och saklig. Utskottet delade vidare finansutskottets mening att kampanjresurserna mellan olika alternativ i en sådan folkomröstning så långt det

är möjligt bör vara jämnt fördelade. Utskottet hänvisade till att något beslut om när en folkomröstning om EMU skulle genomföras ännu inte var fattat, och utskottet var därför inte berett att närmare uttala sig om fördelning och eventuell redovisning av kampanjresurser. I likhet med finansutskottet ansåg utskottet att det var viktigt att i denna fråga lämna utrymme för eventuella samförståndslösningar mellan de politiska partierna. Därutöver ville utskottet framhålla att det enligt 8 kap. 4 § regeringsformen krävs att riksdagen i form av lag fattar beslut om rådgivande folkomröstning för att en sådan skall kunna genomföras och att det på regeringens förslag i en sådan fråga i sedvanlig ordning skulle komma att finnas motionsrätt. Enligt utskottets mening var det mot bakgrund av det anförda inte påkallat att riksdagen ”nu” vidtog någon åtgärd med anledning av vad som anförts i den föreliggande motionen.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare uttalat bör informationen vid folkomröstningar vara allsidig och saklig. Kampanjresurserna mellan olika alternativ bör så långt möjligt vara jämnt fördelade. Motsvarande krav på allsidighet och saklighet bör enligt utskottets uppfattning gälla vid fördelning av bidrag från EU 2004-kommittén och av andra bidrag till främjande av en öppen EU-debatt.

Utskottet anser emellertid inte att några tillkännagivanden enligt motionerna 2001/02:K2 (m) yrkande 2 och 2001/02:K400 (mp) yrkandena 1 och 2 är påkallade. Motionerna avstyrks.

Sommartid

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner om sommartid hela året.

Motioner

I *motionerna 2000/01:K280 av Birgitta Carlsson och Gunnel Wallin (c)* och *2001/02:K311 av Gudrun Lindvall (mp)* begärs tillkännagivanden för regeringen om att låta sommartiden vara kvar hela året.

Bakgrund

Enligt Europaparlamentets och rådets nu gällande direktiv 2000/84/EG av den 19 januari 2001 om bestämmelser beträffande sommartid skall sommartiden i alla medlemsstater fr.o.m. år 2002 börja kl. 01.00 Greenwichtid den sista söndagen i mars och upphöra kl. 01.00 Greenwichtid den sista söndagen i oktober.

I ingressen till direktivet framhålls att det är viktigt för den inre marknadens funktion att ett gemensamt datum och klockslag för sommartidens början och upphörande fastställs för hela gemenskapen samt att det för att

vissa sektorer – inte enbart transport- och kommunikationssektorerna – skall fungera väl krävs en stabil och långsiktig tidsplanering.

Direktivet har genomförts i Sverige genom förordningen (2001:127) om sommartid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar uppfattningen att det är ett gemensamt intresse för hela gemenskapen att gemensamt datum och klockslag gäller för sommartidens början och upphörande. Givetvis skulle hela unionen kunna bestämma sig för att ändra sin normalt看 så att den stämmer överens med nuvarande sommartid och att behålla den hela året. Utskottet finner dock ingen anledning till några tillkännagivanden enligt motionerna 2000/01:K280 (c) och 2001/02:K311 (mp). De avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utredning om maktrelationer (punkt 3)

av Kenneth Kvist (v), Mats Einarsson (v) och Per Lager (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse: Riksdagen ger som sin mening regeringen till känna vad som anförs i reservation 1. Därigenom bifalls motion 2001/02:K427 yrkande 1.

Ställningstagande

Som anförs i motion 2001/02:K427 har danska EU-experter funnit att 80 % av de lagar som Folketinget antar har sin grund i EU-direktiv. Vi anser att den svenska regeringen borde tillsätta en utredning som belyser maktrelationerna mellan den svenska riksdagen och EU:s institutioner vad gäller lagstiftningen. En sådan utredning skulle enligt vår uppfattning ge ett värdefullt bidrag till den fortsatta diskussionen. Riksdagen bör därför med bifall till yrkande 1 i motionen som sin mening ge regeringen till känna att den bör tillsätta en utredning med det nämnda uppdraget.

2. Deltagande i riksdagsdebatter (punkt 4)

av Helena Bargholtz (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse: Riksdagen ger som sin mening riksdagsstyrelsen till känna vad som anförs i reservation 2. Därigenom bifalls delvis motion 2001/02:K62 yrkande 6 i denna del.

Ställningstagande

Som anförs i motion 2001/02:K62 är det angeläget att EU-frågorna förs närmare medborgarna och att Europaparlamentarikernas roll blir mer tydlig. Dessa parlamentariker bör därför ges möjlighet att delta i särskilda debatter i riksdagen. Erfarenheterna från Nederländerna visar att det finns ett stort intresse av dessa debatter. Riksdagsstyrelsen bör ges i uppdrag att lägga fram förslag till de ändringar i riksdagsordningen som behövs.

3. Europeiska partier (punkt 9)

av Kenneth Kvist (v), Mats Einarsson (v) och Per Lager (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ger som sin mening regeringen till känna vad som anförs i reservation 3. Därigenom bifalls motion 2001/02:K257 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning finns ingen anledning att stödja ett skapande av europeiska politiska partier. Det finns, som framhålls i motion 2001/02:K257, inget "europeiskt folk", och kommissionens förslag till stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier måste ses som ett försök att uppifrån skapa en sådan identitet. Förslaget bygger vidare, som också framhålls i motionen, på en tvivelaktig rättslig grund. Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna att regeringen bör motsätta sig det framlagda förslaget.

4. Villkor för kandidatländerna (punkt 12)

av Per Lager (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ger som sin mening regeringen till känna vad som anförs i reservation 4. Därigenom bifalls motion 2001/02:K88 yrkande 10.

Ställningstagande

I samband med en utvidgning till länderna i före detta östblocket måste EU visa solidaritet med dessa länder. De behöver hjälp med att bygga upp demokrati och minska miljöförstöringen. Solidariteten innebär enligt min uppfattning exempelvis att EU inte under medlemskapsförhandlingarna kan ställa upp krav på långa övergångstider innan den fria rörligheten skall gälla för dessa länder eller diskutera att EU:s regler om jordbruksstöd skall kunna vara mindre generösa för dem.

Regeringen bör således, som anförs i motion 2001/02:K88 (mp), verka för att EU visar solidaritet med kandidatländerna i samband med utvidgningen.

5. Kampanjpengar (punkt 13)

av Per Lager (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ger som sin mening regeringen till känna vad som anføres i reservation 5. Därigenom bifalls motion 2001/02:K400 yrkande 1 samt delvis motionerna 2001/02:K2 yrkande 2 och 2001/02:K400 yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser det vara viktigt att även uttalat EU-kritiska organisationer får realistiska möjligheter att på olika sätt driva opinion och bidra till folkbildningen och den allmänna debatten från sina utgångspunkter. Särskilt viktigt anser jag det vara att folkrörelsen Nej till EU garanteras årliga medel för sin verksamhet. Regeringen bör i arbetet inför kommande budgetförslag till riksdagen beakta detta behov och se till att erforderliga garantier skapas såväl för Nej till EU som för den EU-kritiska opinionen i övrigt att komma till tals.

Särskilt yttrande

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Utredning om maktrelationer (punkt 3) och utvärdering av den öppna samordningsmetoden (punkt 11)

av Helena Bargholtz (fp).

Jag anser att de uppgifter som regeringens Expertgrupp för EU-frågor ålagts i stället borde läggas ut på universiteten. Expertgruppen skulle då inte behövas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2001/02:110 Redogörelse för arbetet inför och under det svenska ordförandeskapet i EU första halvåret 2001 med handlingsoffentlighet i EU:s institutioner.

Motioner

Motioner väckta under riksmötet 2001/02

Motioner från allmänna motionstiden 2001/02

2001/02:K257 av Willy Söderdahl m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen i EU bör motsätta sig kommissionens förslag om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen i EU bör verka för att beskattning av EU-parlamentariker förblir en nationell angelägenhet.

2001/02:K311 av Gudrun Lindvall (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om sommartid året runt.

2001/02:K400 av Kia Andreasson och Yvonne Ruwaida (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör undersöka möjligheten att avsätta årliga medel till folkrörelsen Nej till EU.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att 2004-kommittén bör fördela sina resurser till opinionsbildning så att både EU-positiva och EU-negativa organisationer på lika villkor får delta.

2001/02:K426 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Europaparlamentets säte och arbetsplats bör finnas på en och samma plats.

30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att EU:s egna byggnader och transporter skall utmärkas av exceptionell energieffektivitet.

2001/02:K427 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen begär att regeringen i enlighet med vad i motionen anförs tillsätter en utredning som belyser maktrelationerna mellan Sveriges riksdag och EU:s institutioner vad gäller lagstiftningen.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör utvärdera den öppna samordningens metod.

2001/02:U301 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fortsätta att förbättra öppenheten i EU:s institutioner.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att koncentrera Europaparlamentets arbete till en ort.

2001/02:U302 av Agne Hansson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om allmänhetens rätt till avgiftsfri tillgång till handlingar hos EU-institutionerna.

Motion väckt med anledning av proposition 2001/02:8

2001/02:K2 av Margit Gennser (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medel till organisationer som stöder en mer EU-kritisk hållning.

Motion väckt med anledning av proposition 2001/02:80

2001/02:K62 av Helena Bargholtz m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

6 (delvis). Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett mer demokratiskt EU.

Yrkandet behandlas i annan del i sammansatta konstitutions- och utrikesutskottets betänkande 2001/02:KUU2.

Motioner väckta med anledning av skrivelse 2001/02:115

2001/02:K86 av Karl-Göran Biörsmark m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ytterligare öppenhetsfrämjande åtgärder.

2001/02:K88 av Yvonne Ruwaida (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om solidaritet med kandidatländerna i samband med EU:s utvidgning.

Motioner från allmänna motionstiden 2000/01

2000/01:K219 av Rolf Gunnarsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hanteringen av skattemedel inom EU.

2000/01:K280 av Birgitta Carlsson och Gunnel Wallin (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta sommartiden vara kvar hela året.

2000/01:K383 av Viola Furubjelke (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att inte ha inskränkningar i rösträtten till EU-parlamentet.

2000/01:K398 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att koncentrera Europaparlamentets arbete till Bryssel.

2000/01:U510 av Marianne Andersson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att höja valdeltagandet.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att koncentrera Europaparlamentets sessioner till Bryssel.